

Sp. zn. 994/2019/VOP/DP
Č. j. KVOP-13708/2019
Datum 25. března 2019

Vážený pan
Mgr. Jan Boháč
předseda
Český svaz kanoistů, z. s.
Zátopkova 100/2
160 17 Praha
bohacj@cusc.cz

Vážený pane předsedo,

odpovídám na reakci Vašeho spolku k dopisu ze dne 21. 2. 2019, č. j. KVOP-8703/2019, který Vám z pověření veřejné ochránkyně práv Mgr. Anny Šabatové, Ph.D., zaslala ředitelka právní sekce Kanceláře veřejného ochránce práv. Vyřízení Vašeho nového podání jsem se již ujal já, neboť na mě ochránkyně podle ustanovení § 2 odst. 4 zákona o veřejném ochránci práv¹ přenesla některé oblasti své působnosti, mezi které patří i problematika ochrany vod.

Stručné shrnutí reakce

V novém podání doplňujete informace k současné situaci vodáků, kterou považujete za bezvýchodnou. Domníváte se, že se tak stalo z důvodu nedodržování zákonů ze strany vodoprávních úřadů a také vyloučením zájmové skupiny z povolovacích řízení. Zdůrazňujete, že zejména po novelizaci stavebního zákona a zákona o ochraně přírody a krajiny zákonem č. 225/2017 Sb.² neexistuje možnost ovlivnit stavební řízení ve věci malých vodních elektráren, a hájit tak zájmy vodáků.

Další část Vašeho podání se týká postupů vodoprávních úřadů, které podle Vás ve vícero případech porušily zákon. Domníváte se, že by veřejný ochránce práv měl proti těmto tvrzeným pochybením zasáhnout. Dále již vymezujete konkrétní příklady tvrzených pochybení, a to zejména na řece Sázavě, ale také na řece Lužnici nebo Berounce. Závěrem uvádíte, že Vám jde především o to, aby veřejný ochránce práv zaujal stanovisko vůči Ministerstvu životního prostředí a jednotlivým vodoprávním úřadům, což by podle Vás mohlo přispět k tomu, aby tyto úřady více dodržovaly stávající právní úpravu, a tím i zájmy vodáků.

Odpověď

Práva ekologických spolků byla výše uvedenou novelou skutečně významně okleštěna. Po přijetí zákona č. 225/2017 Sb. podala skupina senátorů k Ústavnímu soudu návrh na zrušení několika ustanovení stavebního zákona a též zákona o ochraně přírody a krajiny,

1 Zákon č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů.

2 Zákon č. 225/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

jehož cílem bylo, mimo jiné, navrátit spolkům právo účastnit se řízení podle stavebního zákona. K návrhu skupiny senátorů se veřejná ochránkyně práv připojila a vstoupila do řízení před Ústavním soudem jako vedlejší účastník. O předmětném návrhu, který Ústavní soud eviduje pod sp. zn. Pl. ÚS 22/17, **nebylo doposud rozhodnuto**. Existuje proto možnost, že Ústavní soud současnou situaci změní a právo účastnit se předmětných řízení ekologickým spolkům navrátí. To by mohlo do určité míry pomoci i Vaší situaci.

Jak sám uvádíte, Český svaz kanoistů skutečně není možné považovat za spolek, jehož cílem by byla ochrana životního prostředí. Tato skutečnost Vám však nebrání v navázání případné spolupráce s lokálními ochránci životního prostředí nebo také v aktivitě vedoucí ke zřízení vlastního (pobočného) spolku, který bude mít za předmět činnosti ochranu životního prostředí se zaměřením na ochranu vod. I stávající právní úprava totiž poskytuje (do určité míry omezené) možnosti, jak se záměrům nových vodních elektráren bránit. První možnost je odvislá od zamýšleného výkonu elektrárny, neboť pokud celkový instalovaný elektrický výkon dosáhne hodnoty 10 MW a vyšší, **musí se konat zjišťovací řízení** podle zákona o posuzování vlivů.³ To otvírá možnosti pro tzv. dotčenou veřejnost včetně ekologických spolků, čehož by mohl využít i Váš svaz a další vodáci.

Druhá možnost spočívá ve využití ustanovení § 115 vodního zákona,⁴ a to konkrétně odst. 6 a 7, které ve Vašem podání rovněž citujete. Citovaná ustanovení vodního zákona neumožňují účastenství spolků ve stavebních řízeních, zároveň však také **nevylučují možnost spolků účastnit se řízení o vydání povolení k nakládání s vodami**. Spolek, jehož cílem je podle jeho stanov ochrana životního prostředí, by se proto při splnění zákonných podmínek mohl účastnit řízení o vydání povolení k nakládání s vodami a podávat v něm například námítky, které se vztahují k otázce minimálního zůstatkového průtoku. Výše uvedené navázání spolupráce s lokálním ekologickým spolkem nebo založení vlastního spolku by se proto v budoucnu mohlo ukázat jako velmi užitečné.

Pokud jde o konkrétní povolení k nakládání s vodami, které v minulosti vydaly různé místně příslušné vodoprávní úřady, není pravdou, že by veřejný ochránce práv mohl plošně v těchto případech „zasáhnout“. Povolení k nakládání s vodami lze sice přezkoumat podle příslušných ustanovení správního řádu,⁵ musejí však být dodrženy zákonné lhůty. V případě, že od právní moci vydaných povolení již uplynul jeden rok, nelze je s odkazem na ustanovení § 96 odst. 1 správního řádu již zrušit ani změnit. Do pravomocných a nepřezkoumatelných povolení k nakládání s vodami lze **zasáhnout pouze při splnění podmínek § 12 vodního zákona**, který stanoví poměrně striktní podmínky, za nichž se tak může stát.

V současné době probíhá meziresortní připomínkové řízení k navrhované novele vodního zákona (návrh zpracovává Ministerstvo zemědělství). V rámci tohoto připomínkového řízení uplatnilo Ministerstvo životního prostředí připomínku i k předmětnému ustanovení § 12 vodního zákona, neboť má za to, že současné znění tohoto ustanovení „značně omezuje

3 Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů.

4 Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

5 Viz ustanovení § 94 a násl. zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

působnost vodoprávních úřadů, které v současnosti nemají téměř žádné právní nástroje, které by umožňovaly v nezbytných případech upravit povolená nakládání s vodami“. Ministerstvo životního prostředí, mimo jiné, navrhuje možnost revidovat vydaná povolení k nakládání s vodami i z důvodu změny rozhodných podmínek pro stanovení minimálního zůstatkového průtoku podle ustanovení § 36 vodního zákona. Taková změna právní úpravy by mohla pomoci též Vám a dalším vodákům ve snaze o revizi stávajících povolení k nakládání s vodami pro malé vodní elektrárny.

Ke zlepšení současné situace vodáků by sice mohla pomoci výše zmíněná změna právní úpravy, nicméně dovoluji si připomenout, že již v současnosti vodní zákon obsahuje ustanovení § 36 odst. 2 vodního zákona, podle kterého se minimálním zůstatkovým průtokem rozumí takový průtok, který mimo jiné ještě umožňuje **obecné nakládání s povrchovými vodami**. Za obecné nakládání s povrchovými vodami lze v případě větších vodních toků (řek), podle mého názoru, považovat i rekreační plavbu při provozování vodního sportu, neboť jde o obvyklý způsob využití vodní cesty.

V obou Vašich podáních nicméně naznačujete, že vodoprávní úřady při udělování povolení k nakládání s vodami pro malé vodní elektrárny dostatečně nezohledňovaly a nezohledňují rekreační plavbu jako obecné nakládání s povrchovými vodami. Pokud k takovému postupu skutečně dochází, mohu Vám pouze doporučit, abyste na takovou rozhodovací praxi v individuálních případech upozorňovali a informovali o tom především nadřízené orgány (zejména krajské úřady a případně též ministerstvo). V případě, že by v budoucnu nastal obdobný případ a Vy byste se u nadřízeného orgánu **bezúspěšně domáhali nápravy** věci ve smyslu ustanovení § 11 odst. 1 písm. c) zákona o veřejném ochránci práv, můžete se na mě znovu obrátit s novým podnětem.

S pozdravem

JUDr. Stanislav Křeček v. r.
zástupce veřejné ochránkyně práv
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)